

*Lägesuppdatering av strategigenomförandet per den 15 april 2019,
samt resultat sedan den senaste strategirapporteringen*

1 Innehåll

Om strategirapporten – syfte och upplägg.....	2
1 Sidas bedömning av genomförandet av strategin - en sammanfattning	4
2 Översikt av strategisammanhanget.....	5
2.1 Förändringar i strategisammanhanget	5
2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget	6
2.3 Synergier med andra svenska strategier	6
3 Resultatredovisning.....	7
Sidas bidrag till förändring på strateginivå	7
3.1 Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och en mer utvecklad rättsstat med inriktning på stärkt offentlig förvaltning och rättsväsende.....	7
Mål 1. En offentlig förvaltning med administrativ kapacitet att genomföra reformer för EU-närmande med tonvikt på grundläggande rättigheter	7
Mål 2. Ett mer effektivt rättsväsende som i högre utsträckning garanterar rätten till en rättvis rättegång i enlighet med europeisk standard	8
Mål 3. Minskat könsrelaterat våld	9
3.2 Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och en mer utvecklad rättsstat med fokus på ökad åtnjutning av mänskliga rättigheter och stärkta möjligheter att utöva ett demokratiskt inflytande.....	10
Mål 4. Ett mer pluralistiskt civilsamhälle med stärkt folklig förankring som främjar demokratisk ansvarsutkrävande.....	10
Mål 5. Att Turkiet i högre utsträckning uppfyller internationella och nationella åtaganden om mänskliga rättigheter, jämställdhet (inklusive EU:s strategi för jämställdhet och icke-diskriminering)	12
Mål 6. Kvinnor och män har i högre utsträckning samma makt att forma samhället och sina egna liv	13
4 Implikationer	15
Bilaga 1: Rapport P6 finansiellt år 2018	16

Om strategirapporten – syfte och upplägg

Syftet med strategirapporten är att rapportera Sidas strategigenomförande till UD. Strategirapporten tjänar som underlag till vårsamråden med Utrikesdepartementet (UD) samt till Regeringskansliets (RK) resultatrapportering. Sida är avsändare och UD är målgrupp för och mottagare av strategirapporten.

Vid sidan av strategirapporten redovisar Sida sin verksamhet till regeringen genom årsredovisningen. Denna inkluderar redovisning från strategigenomförandet på en övergripande nivå per strategi. Strategirapporten går djupare och redogör för strategigenomförandet per strategimål för varje strategi och drar även framåtblickande slutsatser.

Strategirapporten är utformad i enlighet med regeringens riktlinjer för strategier. Strategirapporten ska redovisa, analysera och bedöma resultaten av strategigenomförandet i förhållande till angivna strategimål¹ samt redogöra för implikationer för det fortsatta strategigenomförandet. Vid behov ska rapporten redovisa förändringar i förutsättningarna för genomförandet. Det finns tre typer av strategirapporter:

1. **Strategirapport år 1** skrivs för strategiperiodens första år efter att en operationalisering ägt rum. Rapporten sammanfattar slutsatser och redovisar resultat från genomförandet av föregående strategi (i de fall det finns en tidigare strategi). Denna strategirapport redogör även för den förändringsteori som ligger till grund för Sidas stöd inom strategin, centrala överväganden samt hur verksamheten ska genomföras och följas upp under strategiperioden.
2. **Den årliga strategirapporten** skrivs för de åren varken en fördjupad översyn eller operationalisering ägt rum.
3. **Den fördjupade strategirapporten** skrivs näst sista året av strategin efter att en fördjupad översyn ägt rum. Rapporten redogör för slutsatserna från den fördjupade översyn av strategigenomförandet som sker en gång per strategi. Den fördjupade strategirapporten ska sammanfatta genomförandet av hela strategin hittills² (bl.a. analys av resultat per strategimål) samt ge tydliga rekommendationer inför kommande strategiperiod. Den fördjupade strategirapporten utgör Sidas huvudtillfälle att lämna rekommendationer till regeringens anvisningar inför ny strategi.

Strategirapporten är en lägesuppdatering av strategigenomförandet och bedömer resultat sedan den senaste strategirapporten. Strategirapporten bygger på det underlag som finns tillgängligt vid tillfället för strategirapportens framtagande (t.ex. samarbetspartners rapporter, reserapporter, utvärderingar, analyser och mötesanteckningar).

Kapitel 1 sammanfattar Sidas bedömning av strategigenomförandet per strategimål. **Kapitel 2** ger en översikt av strategisammanhanget och beskriver den kontext (tematisk/geografisk) i vilken strategin genomförs. **Kapitel 3** redovisar resultat från strategigenomförandet. **Kapitel 4** redogör för eventuella implikationer för det fortsatta strategigenomförandet som behöver lyftas till UD.

¹ I de tidigare resultatstrategierna används begreppet *resultat*. Denna mall använder genomgående begreppet *strategimål* i linje med gällande riktlinjer för strategier. I resultatstrategierna är resultaten klustrade kring *resultatområden*. Mallen använder dock genomgående begreppet *stödområde*.

² Dvs. från strategins början fram till 15/4.

Sida använder **trafikljus** för att sammanfatta Sidas nulägesbedömning inom ett strategimål och ge en snabb överblick av hur det går i strategigenomförandet. Bedömningen och motiveringen till denna utgör narrativet i resultatredovisningen (kapitel 3) i strategirapporten. I strategirapporten bedöms två aspekter:

1. Utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimål**, dvs det kontextuella område som strategimålet handlar om. Bedömningen fokuserar på hur utvecklingen går inom detta område. Sida kan inte hållas ansvarig för utvecklingen men måste förhålla sig till denna. Bedömningen ska utgå ifrån hur det ser ut vid tidpunkten för strategirapportsskrivandet och motiveras med tillgänglig information såsom studier, utvärderingar, rapporter, indikatorer/utvecklingstrender.

Bedömning av utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimålen**:

Grön: Utvecklingen går framåt

Gul: Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt

Röd: Utvecklingen går bakåt

2. **Portföljens** relevans, dvs huruvida den sammansatta portföljen förväntas bidra till förändring i linje med strategimålet. Med portfölj menas insatser och andra aktiviteter som genomförs i förhållande till ett strategimål. Bedömningen motiveras med Sidas förändringsteori och de prioriteringar som vägleder insatsportföljen i förhållande till utveckling i kontexten och resultat från insatser.

Bedömning av **portföljens relevans**:

Grön: Portföljen är relevant

Gul: Portföljen är delvis relevant

Röd: Portföljen är inte relevant

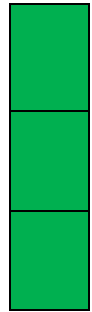
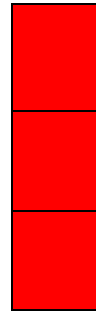
1 Sidas bedömning av genomförandet av strategin - en sammanfattning

Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och en mer utvecklad rättsstat med inriktning på stärkt offentlig förvaltning och rättsväsende

1. En offentlig förvaltning med administrativ kapacitet att genomföra reformer för EU-närmande med tonvikt på grundläggande rättigheter
2. Ett mer effektivt rättsväsende som i högre utsträckning garanterar rätten till en rättvis rättegång i enlighet med europeisk standard
3. Minskat könsrelaterat våld

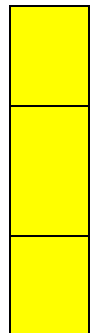
Mål

Portfölj

Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och en mer utvecklad rättsstat med fokus på ökad åtnjutning av mänskliga rättigheter och stärkta möjligheter att utöva ett demokratiskt inflytande

4. Ett mer pluralistiskt civilsamhälle med stärkt folklig förankring som främjar demokratisk ansvarsutkrävande
5. Att Turkiet i högre utsträckning uppfyller internationella och nationella åtaganden om mänskliga rättigheter, jämställdhet (inklusive EUs strategi för jämställdhet och icke-diskriminering)
6. Kvinnor och män har i högre utsträckning samma makt att forma samhället och sina egna liv

2 Översikt av strategisammanhanget

Totalt strategibelopp: 8,24 miljarder SEK	Utbetalat belopp fram till nu: 5,89 miljarder SEK, varav 323 miljoner SEK i Turkiet	Antal bidrag 2018: 33
---	---	---------------------------------

2.1 Förändringar i strategisammanhanget

Under det senaste decenniet har Turkiet rankats allt lägre i de flesta av de etablerade index som mäter demokrati. *Freedom House* rankar sedan 2016 Turkiet som "inte fritt". Övergången från en parlamentarisk republik till en exekutiv presidentrepublik i och med valet i juni 2018 är den enskilt största förändringen under året. I det nya systemet utgör presidentämbetet den verkställande makten. Presidenten utser ministrar. Presidenten har inte lagstiftande mandat men utfärdar presidentdekret inom områden som rör den verkställande makten. Sådana dekret får inte strida mot gällande lag eller mänskliga rättigheter och en författningsdomstol ska pröva detta. Parlamentet har fortfarande lagstiftande befogenhet men presidentens styrning genom dekret har fått en större betydelse. Formella möjligheter för parlamentet att kontrollera den verkställande makten har kringskurits.

Flera ministerier, inklusive de som är samarbetsparter i Sida-finansierade insatser, har genomgått stora förändringar såsom sammanslagningar eller förändringar i mandat. Som en konsekvens har det skett stor personalomsättning vilket i sig inverkat negativt på de FN-ledda insatser som sker i samarbete med ministerier. En annan utmaning som följt med det nya systemet är att icke-statliga organisationers möjligheter att föra dialog eller bedriva påverkansarbete i relation till myndigheter och parlamentariker har försvårats. Flera av Sidas partners har lagt kraft på att skapa nya relationer, t ex till rådgivare eller ministrar utsedda av presidenten.

Den 26 juni 2018 antog EU rådslutsatser med innebörden att Turkiets EU-närmande hade avstannat och att inga ytterligare kapitel kunde öppnas eller avslutas³. Situationen innebär en ytterligare försvagning av kopplingen mellan målen för den svenska reformstrategin och Turkiets faktiska utveckling. EU:s förmedlemsskapsstöd har skurits ned ytterligare under 2018 och en minskande andel hanteras av turkiska myndigheter. En större andel hanteras istället direkt av EU. Samtidigt ökas stödet till civilsamhällesaktörer och EU ökar sitt stöd till människorättsförsvarare genom *European Instrument for Democracy and Human Rights* (EIDHR). Turkiet erhåller idag den största enskilda landsallokeringen inom ramen för EIDHR.

³ <https://cyprus-mail.com/2018/06/26/eu-council-issues-strong-message-about-turkeys-obligations/>

2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget

Tabell 1. Givarkontext

Totalt utvecklingsbistånd: Uppgifter saknas	Strategins andel av det totala utvecklingsbiståndet utgör: Uppgifter saknas
Gemensam givarstrategi: Saknas	Det finns ingen gemensam EU-strategi, men det finns en särskild flyktingfacilitet i Turkiet (FRIT) medfinansierad av Europeiska kommissionen och medlemsstaterna.
De fem största givarna (organisationer och / eller länder) är: Den dominerande givaren av utvecklingsbistånd är EU	Sverige är det enda EU-medlemsland med en strategi för bilateralt reformsamarbete

Sverige har diplomatisk närvaro i Turkiets två största och viktigaste städer med sin ambassad i Ankara och Generalkonsulatet i Istanbul. Det finns även ett svenskt forskningsinstitut i Istanbul. Konsulatet erhåller medel från UD och uppdrag att genomföra aktiviteter för att bidra till genomförandet av reformstrategin med ett belopp som motsvarar cirka 10% av det anslag Sida hanterar. Konsulatet erbjuder mindre ekonomiskt stöd till partners för projekt kortare än 1 år. Ibland kan dessa växa i omfattning och kommer då ifråga för större projekt- eller kärnstöd från Sida. Synergier med handels- och kulturfrämjande finns och de olika verksamheterna drar när tillfälle ges på varandra.

2.3 Synergier med andra svenska strategier

Sida strävar efter att nyttja möjliga synergier mellan reformssamarbetet i Turkiet och regionala insatser inom samma strategi liksom med Syrienkrisstrategin, den humanitära strategin och den globala strategin för demokrati. Ramorganisationerna inom CSO-strategin har begränsad verksamhet i Turkiet⁴.

En FN-gemensam insats ledd av Unicef samfinansieras med Syrienkrisstrategin. Det övergripande målet är att stoppa tvångs- och barnäktenskap i Turkiet, där målgrupper även inkluderar syriska flyktingar med tillfällig skyddsstatus (praxis i Turkiet). Samarbete sker även kring andra insatser finansierade genom Syrienkrisstrategin med aktiviteter i Turkiet, t.ex. UNFPA:s arbete med center för kvinnor i utsatt position i södra Turkiet samt Sveriges Kommuner och Landsting som verkar för stärkt kapacitet hos kommuner att hantera migrationen.

Synergier med den globala strategin för demokrati samt det regionala reformssamarbetet har nyttjats genom koordinering kring globala aktörer med stöd till lokala medie-organisationer för att främja yttrandefrihet.

Bistandssektionen på UM Ankara deltar också i uppföljning av det humanitära stödet till krisen i Syrien, den del som sker gränsöverskridande från södra Turkiet. Sektionen följer också upp det svenska bidraget till flyktingfaciliteten Facility for Refugees in Turkey (FRIT) även om bidraget administreras av UD.

⁴ Se tabell 5 I bifogad P6 rapport

Genom anslaget för strategiska insatser stöttar Sverige en trilateral dialog mellan Turkiet, EU och USA som genomförs av German Marshall Fund. Sida presenterade sitt stöd till civilsamhället i Turkiet vid decembermötet 2018 som ett förmedlemsskapsstöd som kompletterar IPA.

Arbetet med att identifiera ytterligare synergier pågår, inklusive eventuella kopplingar till globala insatser, speciellt inom miljö och klimat.

3 Resultatredovisning

Sidas bidrag till förändring på strateginivå

Målen för strategin kommer inte att nås inom strategiperioden. Sida bedömer dock att det svenska bidraget i linje med strategin är av stor vikt för att bevara kapacitet hos turkiska aktörer att göra framsteg i riktning mot strategimålen om och när förutsättningarna förbättras.

Flertalet insatser bedöms också kunna uppfylla sina mål, efter anpassning till kontexten. Endast 4 av 15 insatser bedöms inte kunna uppnå sina mål vilket främst beror på de ovan beskrivna svårigheterna att samarbete med myndigheterna (t.ex. RWI och UN Women) och det minskade utrymmet för civilsamhället (*KAOS GL*, *Human rights foundation of Turkey - HRFT*).

Huvuddelen av Turkietanslaget går till det andra stödområdet ”...ökad åtnjutning av mänskliga rättigheter och stärkta möjligheter att utöva ett demokratiskt inflytande” Endast 9% går till det första stödområdet ”... stärkt offentlig förvaltning och rättsväsende”.

Fördelningen är en medveten strategi som följer rekommendationerna från halvtidsöversynen 2017 som indikerade att stöd till aktörer inom den offentliga förvaltningen skulle begränsas till förmån för civilsamhällesaktörer. I tabell 3 i bilaga P6 framgår det dock att andelen utbetalade medel till den offentliga förvaltningen minskade redan under 2014.

3.1 Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och en mer utvecklad rättsstat med inriktning på stärkt offentlig förvaltning och rättsväsende

Mål 1. En offentlig förvaltning med administrativ kapacitet att genomföra reformer för EU-närmande med tonvikt på grundläggande rättigheter

Strategimål

Som en konsekvens av de övergripande förändringarna i strategisammanhanget har det skett en fortsatt urholkning av rättsstatens principer 2018. Implementering av reformer i linje med EU-närmandet brister vilket framgår av den nationella handlingsplanen för EU-anslutning (NAP)⁵. När denna rapport skrivs har Turkiet dock annonserat en ny handlingsplan för rättsväsendet och Sida följer utvecklingen i syfte att identifiera eventuella nya möjligheter.

⁵ Sigma Monitoring Report: Principles of Public Administration, 2017, s. 21

Turkiets system för planering, beslutsfattande och genomförande genomgår en påtaglig förändring i och med det nya presidentssystemet. Ny lagstiftning eller policy är inte föremål för öppen offentlig debatt, inte heller finns någon etablerad praxis för konsultation med civilsamhället eller granskning av parlamentet. Under presidentstyret har nya funktioner upprättats medan andra myndigheter har avvecklats.

Mekanismer för att förse medborgarna med transparent information brister. Tillgång till information nekas i stor utsträckning med hänvisning till kommersiella- eller säkerhetsskäl samt brist på data.

Portfölj

Halvtidsöversynen 2017 rekommenderade att insatser med statliga myndigheter skulle begränsas och främst komma i fråga på områden som är av särskild hög prioritet för Sverige, t.ex. på migrationsområdet. Rekommendationerna innebär också att fortsätta och utöka samarbetet med icke-statliga organisationer för att driva reformagendan. Eftersom perioden kan betraktas som en övergångsfas från ett parlamentariskt system till ett presidentssystem kommer Sida se över alternativen vad gäller ökat engagemang i mindre politiska laddade frågor för att nå resultat. Flera av Sidas partners liksom andra bedömare har också identifierat lokal nivå som en mer pragmatisk och intressant ingång i flera frågor.

Portföljen består för tillfället bara av en insats. Migrationsverket erhåller stöd i samarbete med det turkiska generaldirektoratet för migrationshantering (DGMM). Syftet är att bygga kapacitet hos personalen samt ledningen, främja kunskapsutbyte och bidra till institutionell utveckling samt *best practice* för internationell migrationshantering⁶. Samarbetet är begränsat men relevant och efterfrågat och går framåt med viss fördröjning. Flera insatser med FN som genomförare sker i samarbete med departement och myndigheter, främst ministeriet för familje-, arbetsmarknads- och sociala frågor, justitieministeriet och ISKUR (den turkiska motsvarigheten till svenska arbetsförmedlingen). UN Women erhåller också stöd för en insats där samarbete sker med parlamentets sekretariat och utskott för för lika möjligheter (KEFEK).

Mål 2. Ett mer effektivt rättsväsende som i högre utsträckning garanterar rätten till en rättvis rättegång i enlighet med europeisk standard

Strategimål

Venedigkommissionen har gjort bedömningen att konstitutionen brister i adekvat maktfördelning för att kunna säkerställa ett oberoende rättsväsende⁷. Sedan kuppförsoket 2016 har därtill tusentals domare, åklagare och tjänstemän avskedadats vilket skapat kompetensgap. 2018 karakteriseras generellt av fortsatt urholkning av rättsstatens principer och respekten för mänskliga rättigheter i Turkiet.

Criminal Courts of Peace med stärkta befogenheter fortsätter att utfärda husrannsakningsorder, fängsla enskilda personer, blockera webbplatser och att beslagta egendom. Beslut som tas samt

⁶ “[SMA quality assurance support to DGMM](#)”, insatsnummer: 55020324

⁷ Opinion on the amendments to the constitution adopted by the Grand National Assembly on 21 January 2017 and to be submitted to a national referendum on 16 April 2017 adopted by the Venice Commission [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=cdl-ad\(2017\)005-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=cdl-ad(2017)005-e)

tillvägagångssättet tycks ske på order från den verkställande makten. Besluten granskas heller inte av högre instans utan av en instans som leds av en enskild domare.

4 680 nya kandidatdomare och åklagare har utsetts till de rättsliga och administrativa organen. Brist på transparens i urvalsprocessen, kort tid för utbildning och avskaffande av tidigare krav på två års utbildning väcker dock frågor om huruvida domare och åklagare besitter tillräcklig kompetens⁸.

Portfölj

Portföljen innehåller endast en pågående insats med fokus på stärkt möjlighet till rättshjälp som sker i samarbete mellan sammanslutningen av turkiska advokatsamfund (*Union of Turkish Bar Associations*); justitieministeriet samt UNDP. Insatsen syftar till att erbjuda rättshjälp till marginaliserade grupper. Kapacitetsutveckling av advokater med fokus på flyktingars rättigheter har hittills nått bäst resultat. Enligt UNDP har insatsen bidragit till att justitieministeriet ökat rättshjälsarvodet med 25%.

Nu förbereds nästa fas som kan leda till ett nytt fördelningssystem, prestationsutvärderingssystem samt replikeringen av exempel på bästa praxis från det så kallade Våldsförebyggande Centret, ”Poppy”, genom Ankaras advokatsamfund i 7 städer. Insatsen har även positiva sidoeffekter inom andra områden, särskilt när det gäller att tillhandahålla rättshjälp till syriska flyktingar vilket skapar synergier mellan utvecklingssamarbete och humanitärt samarbete⁹.

Mål 3. Minskat könsrelaterat våld

Strategimål

Enligt den oberoende medieplattformen *Bianet* har minst 255 kvinnor dött efter att ha utsatts för könsrelaterat våld under 2018¹⁰. För 2017 var siffran 290 kvinnor¹¹ och för 2016 var 261. Även om många förbättringar genomförts i den turkiska lagstiftning med avseende på könsrelaterat våld under de senaste 17 åren är implementering av dessa lagar fortsatt ofta bristfällig. Turkiet var först med att 2014 ratificera Europarådets Istanbulkonvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor. Turkiet har fortfarande inte implementerat relevant lagstiftning. Man har dock antagit en handlingsplan för perioden 2016 – 2020, samt verkar för att öka medvetenheten om mäns våld mot kvinnor¹². Lag nr: 6284 har ännu inte implementerats fullt ut, i synnerhet inte förordningen angående våldsförebyggande och uppföljning. Artikel 23 i Istanbulkonventionen ger rekommendationer om tillgång till skyddat boende¹³. I Turkiet, med en befolkning på ca 80 miljoner bör det finnas minst 8000 skyddade boenden. Idag finns 144 (32 kommunala skydd, 110 våldsförebyggande centrum som drivs av ministeriet för familje-, arbetsmarknads- och socialpolitik och ett skydd som drivs av Purple Roof Association)¹⁴. Den så kallade *GREVIO*-rapporten¹⁵ tillhandahåller rekommendationer angående skyddat boende och belyser områden där de nödvändiga rättsliga kraven inte uppfylls av staten. Dialog

⁸ EU Turkey 2018 Report

⁹ “Support to the Improvement of Legal Aid Practices for Access to Justice for All in Turkey” insatsnummer: 55020276

¹⁰ <https://bianet.org/bianet/toplumsal-cinsiyet/205428-erkek-siddetinin-2018-grafigi>

¹¹ <https://bianet.org/kadin/bianet/133354-bianet-siddet-taciz-tecavuz-cetelesi-tutuyor>

¹² <https://www.avrupa.info.tr/sites/default/files/2018-06/20180417-turkey-report.pdf>

¹³ Article 23 - Shelters, <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1772223>

¹⁴ <https://www.ntv.com.tr/kadina-siddet/turkiyede-kadin-siginmaevlerinin-durumu,j20-010ZlEWJr1wpKZvelQ>

¹⁵ <https://rm.coe.int/eng-grevio-report-turquie/16808e5283>

mellan icke-statliga organisationer och regeringen i dessa frågor är begränsad och sker oftast med så kallade *GONGO:s* (*Government-operated non-governmental organization*).

Portfölj

Portföljen består av samarbete med några av de ledande icke-statliga organisationerna inom området (*Kamer*¹⁶ and *KAOS GL*¹⁷) och med FN, var och en med olika angreppssätt. *KAOS GL* är den enda organisationen i Sidas portfölj som verkar för integration av sexuell läggning, könsidentitet och status av intersexualitet (*SOGII*) i lagstiftningen mot diskriminering och mot hatbrott.

KAMER arbetar mot könsrelaterat våld i 20 provinser i sydöstra Turkiet. De arbetar effektivt för att höja medvetenheten om problemen i utsatta områden, erbjuder tjänster till överlevare samt bidrar till att överlevare får tillgång till de tjänster som myndigheterna erbjuder tack vare sina goda samarbetsrelationer med dessa.

En viktig insats mot barnäktenskap beskrivs i avsnittet om synergier ovan. Insatsen har bidragit till att öka tillgång till nationell information om lokala skillnader, orsaker, konsekvenser och praxis för barn- och tvångsäktenskap.

Bianet, vars insats beskrivs mer specifikt under mål 5, publicerar varje månad en tidskrift om mäns våld och presenterar årligen unik statistik på kvinnors självmord insamlat från lokala och nationella medier samt kvinno- och LGBTI-organisationer som fungerar som viktig referens för aktörer på området.

Portföljens olika insatser är ömsesidigt förstärkande och relevanta. Sida fortsätter sina ansträngningar att skapa och förstärka partnerskap för att inkludera män och pojkar i arbetet för jämställdhet (det är redan fallet med FN-insatsen mot barn- och tvångsäktenskap).

3.2 Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och en mer utvecklad rättsstat med fokus på ökad åtnjutning av mänskliga rättigheter och stärkta möjligheter att utöva ett demokratiskt inflytande

Mål 4. Ett mer pluralistiskt civilsamhälle med stärkt folklig förankring som främjar demokratisk ansvarsutkrävande

Strategimål

Som beskrivits ovan, krymper utrymmet för civilsamhället. Enligt en studie från Expertgruppen för stödstudier (EBA) från 2018 fortsätter trenden¹⁸. Huvuddragen i denna process enligt EBA är godtycklighet i myndigheters agerande, ökad kontroll, press från finansiella revisioner med inre fragmentering, isolering och polarisering som följd. Icke-statliga organisationer vittnar om en vardag med rädsla om vem som ska bli arresterad härnäst.

¹⁶ [KAMER: An opportunity for every woman 2017](#) - 2020 insatsnummer:10487

¹⁷ [The Rainbow Project 2017-2020](#) insatsnummer: 10337

¹⁸ EBA Report "Swedish Aid in the Era of Shrinking Space – the Case of Turkey" s. 9

Under 2018 har organisationer som står regeringen nära tagit ytterligare utrymme i anspråk av det krympande utrymmet för civilsamhället. Dessa så kallade *GONGOs* har starka kopplingar till den politiska makten och gör det än svårare för oberoende organisationer att komma i dialog med myndigheterna.

Den senaste presidentförordningen nr 17, som publicerades den 13 september 2018, innebar en förändring av den första presidentförordningen från den 10 juli 2018 genom att avskaffa föreningsdepartementet och istället inrätta ett generaldirektorat under inrikesdepartementet som skall hantera relationerna med civilsamhället. Den 1 oktober 2018 antogs ett ändringsförslag till förordningen om föreningar som gjorde det obligatoriskt för föreningar att informera inrikesdepartementet om deras medlemmars namn, efternamn, personnummer och yrken samt datum då deras medlemskap godkändes eller avslutades. Tidigare begärdes sådan information endast för föreningens grundare¹⁹. Det finns en utbredd oro för att denna förändring av lagstiftningen utgör en ny övervakningsmekanism och kan avskräcka medborgare från att gå med i icke-statliga organisationer som ses som skadliga av regeringen.

Portfölj

Sveriges stöd för detta mål går delvis genom generalkonsulatet i Istanbul (nedan kallat GK) som främst ger mindre stöd till lokala icke-statliga organisationer, i genomsnitt 200 000 kronor per insats med 8 månaders varaktighet. En majoritet av insatserna utgör fortsättning av tidigare stöd. Under 2018 gav GK stöd till 30 olika insatser. Det huvudsakliga målet är att stödja icke-statliga organisationers överlevnad i tider av krympande demokratiskt utrymme. Ett stort stödområde är yttrandefrihet och faktakoll. GK initierade ett stöd till *Guardian Foundation* för sitt arbete inom utbildning och kapacitetsutveckling för journalister. Stöd ges även till icke-statliga organisationer som tillhandahåller objektiv information med hjälp av nya former av digital teknik så som *Teyit.org*, som fokuserar på att hålla media ansvarigt för korrekt rapportering och till *DogrulukPayi.org* som rapporterar om sanningshalten i uttalanden från offentliga tjänstemän.

I Sidas portfölj är *Checks and Balances Network* (CBN) en central samarbetspart. CBN är ett oberoende nätverk av 271 icke-statliga organisationer som representerar olika delar av samhället. Insatsen "Enabling Effective Citizen Participation" syftar till att öka det civila samhällets roll, möjliggöra diskussion om lagstiftning som behandlas i parlamentet, främja dialog och samarbete mellan icke-statliga organisationer och offentliga myndigheter/institutioner samt främja demokratiska värderingar genom ökad transparens och ansvarsutkrävande²⁰.

Vissa andra väl etablerade partners, så som *KAOS GL* och *HRFT*, har tagit en stödjande roll visavi nya organisationer och bereder plats för utsatta aktivister. *KAOS* driver ett finansieringsprogram för lokala HBTQ-organisationer. På samma sätt driver *HRFT* ett trauma-institut där de engagerar grupper av aktivister och icke-statliga organisationer som arbetar för barns rättigheter och akademiska friheter. Många av de inblandade är personer som blivit uppsagda statliga yrken.

Många civilsamhällesorganisationer vittnar om att det blivit allt svårare att göra långsiktig planering, både på grund av brist på långsiktig finansiering och ett ständigt föränderligt politiskt landskap som

¹⁹ <https://bianet.org/english/society/202101-ministry-of-interior-to-collect-information-of-association-members>

²⁰ Checks and balances network project" insatsnummer: [11101](#)

gör strategisk planering svårare. Sida, med sin flexibilitet att låta partners anpassa sina insatser efter utvecklingen och långsiktiga finansiella stöd med möjlighet till kapacitetsstärkande aktiviteter under genomförandet, har gett civilsamhällesorganisationer andningsrum och handlingsutrymme i en svår tid. EBA gör i sin rapport, som hänvisats till tidigare, bedömningen att det svenska stödet, både från GK och Sida, har varit avgörande för partnerorganisationernas överlevnad.

Sidas bedömning av portföljen sin helhet är att den är delvis relevant. Organisationerna har i allmänhet varit försiktiga i genomförandet av aktiviteter. Det har varit svårt för organisationer att expandera och vara fullt öppna om sitt arbete. Generellt bedömer Sida att både våra partners och andra aktörer inom området fortsatt måste utvärdera situationen och kommer behöva anpassa sig ytterligare för att vara relevanta och effektiva²¹.

Mål 5. Att Turkiet i högre utsträckning uppfyller internationella och nationella åtaganden om mänskliga rättigheter, jämställdhet (inklusive EU:s strategi för jämställdhet och icke-diskriminering)

Strategimål

Få länder har fallit så snabbt i globala press- och yttrandefrihetsindex som Turkiet. Utvecklingen fortsatte under 2018. Enligt Reportrar utan gränser *World Press Freedom Index* föll Turkiet från plats 155 under 2017 till plats 157 2018²². Arresteringar och häktnings-förfaranden utan formellt åtal har förekommit under en längre tid. Detta strider mot principen om en rättvis rättegång. Tidigare anställda inom administrationen och myndigheter förefaller ha blivit avskedade på politiska grunder. Många av dem förbjuds att skaffa nytt arbete och att lämna Turkiet.

Turkiets åtaganden kring jämställdhet samt internationella konventioner såsom Istanbul konventionen och CEDAW följs inte upp. Nationella handlingsplaner såsom för jämställdhet, mot våld mot kvinnor och för 1325 är fortfarande under utveckling eller återstår att genomföra. En positiv nyhet är emellertid att Turkiet har godkänt ett ” *Strategy Document and Action Plan for Women’s Empowerment* ” för perioden 2018-2023.

Förbudet mot offentliga möten organiserade av HBTQ-rörelsen som infördes i Ankara under undantagstillståndet har inte upphävts, trots internationella påtryckningar. Skydd mot diskriminering och hatbrott brister.

Det offentliga samtalet i Turkiet är inte gynnsamt för att bilda opinion för ökad respekt för internationella åtaganden. I regeringstrogna media förekommer till och med förslag om att Turkiet bör dra tillbaka vissa sådana åtaganden med argumentet att de går emot traditionella och konservativa värderingar. Det är idag också mycket svårt att komma i dialog med regeringen eller myndigheterna, särskilt på nationell nivå, och att påverka regimen att uppfylla sina internationella åtaganden av konventioner för mänskliga rättigheter.

Portfölj

Icke-statliga organisationer som verkar för mänskliga rättigheter samt fri- och oberoende media med svenskt stöd, fortsatte att genomföra sina insatser under 2018 trots stora svårigheter. Under nuvarande

²¹ EBA Report “Swedish Aid in the Era of Shrinking Space – the Case of Turkey” ss:60-63

²² <https://rsf.org/en/turkey>

förutsättningar fungerar Sidas partners främst som s.k. *watchdogs* då myndigheterna inte efterfrågar konsultationer med civilsamhället. De flesta av dess aktörer ses inte heller som legitima samarbetsparter. Dokumentation av förmodade övergrepp på mänskliga rättigheter och maktmissbruk är en annan viktig funktion. Svenska rättighetsbaserade samarbetsorganisationer ger också utrymme för och en röst till de grupper i samhället som delar värderingar som demokrati och mänskliga rättigheter.

Kaos GL arbetar till exempel med att rapportera och dokumentera kränkningar av mänskliga rättigheter genom upprättandet av en digital databas sedan slutet av 2017. Klassificeringar och standardiseringar är i linje med *HURIDOCs*. Databasen är ett digitalt verktyg för *Kaos GL* att rapportera kränkningar av mänskliga rättigheter och att följa och analysera trender.

Bianet fortsätter att rapportera om respekten för mänskliga rättigheter. Den senaste rapporten visar att 233 journalister åtalades med anklagelser och eventuella domar såsom livstidsfängelse och ekonomiska påföljder under sista kvartalen 2018. *Bianet* har under 2018 utvecklat en databas som avser underlätta för forskare att följa utvecklingen kring yttrandefrihet.

Human Rights Foundation of Turkey (*HRTF*) fortsatte arbetet med att utkräva ansvar för tidigare övergrepp. På årlig basis följer *HRTF* situationen och erbjuder stöd när det exempelvis gäller individer som försvunnit eller som har behov av rättshjälp. *HRTF* har bedrivit ett program som levererat rättshjälp till fem individer som är överlevare av tortyr som sökt hjälp av *HRTF* för att utkräva ansvar vis-à-vis förövare. Under 2018 erhöll 78 individer alternativa rättsmedicinska rapporter som används för överlevare av tortyr för att lättare kunna utkräva ansvar.

Sida stöttar *RWI* i Turkiet som har som mål att stärka mänskliga rättigheter genom samarbete främst med akademiska institutioner och lokala myndigheter. Organisationen har kraftigt styrt om sin verksamhet för att kunna vara en relevant aktör. Man reviderade sitt resultatramverk och fokuserar idag på jämställdhet liksom kvinnors, äldres, funktionshindrades och barns mänskliga rättigheter.

Mål 6. Kvinnor och män har i högre utsträckning samma makt att forma samhället och sina egna liv

Strategimål

Gender Gap Index visar att Turkiet hamnade på plats 130 under 2017 av 149 länder jämfört med plats 131 under 2017²³ bland 144 länder. Sysselsättningsgraden för kvinnor är fortfarande på en mycket låg nivå. Skillnaderna i deltagande på arbetsmarknaden mellan män och kvinnor är stora, 72,4% för män jämfört med 33,8% för kvinnor²⁴. Sysselsättningsgraden var 64,3% för män och 29,1% för kvinnor år 2018²⁵. Kvinnors sysselsättning på medel- och högnivåpositioner är 15,01%²⁶. Brist på tillgång till samhällstjänster som barnomsorg, vård av äldre och sjuka människor fortsätter att utgöra ett hinder för

²³ <https://www.weforum.org/reports/the-global-gender-gap-report-2017>

²⁴ <http://www.turkstat.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=30689>

²⁵ <http://www.turkstat.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=30689>

²⁶ <https://data.worldbank.org/indicator/SL.EMP.SMGT.FE.ZS>

kvinnors sysselsättning. Totalt antal ministrar 2018 i Turkiet är 16 varav endast två är kvinnor. Vid valet i juni 2018 valdes 104 kvinnor in i parlamentet som har totalt 600 platser.

Den generella utveckling som beskrivits ovan inverkar negativt även på möjligheten att nå detta strategimål. När kvinnor organiserade sig för att protestera under internationella dagen mot könsbaserat våld 2018 blev demonstrationen stoppad av polis. Som beskrivits tidigare, är feminister och rättighetsbaserade kvinnoorganisationer ofta marginaliserade och exkluderade från konsultationer och beslutsfattande som har med jämställdhet och kvinnors rättigheter att göra ²⁷.

Portfölj

Samarbetsparter i portföljen består av ILO²⁸, *Kader*²⁹, *WWHR (Women for Women's Human Rights)*³⁰, UN Women samt *KAMER*. Insatserna syftar till att stärka kvinnor på en politisk nivå, öka representationen och deltagande i beslutsprocesser, öka sysselsättningen och medvetenheten om jämställdhet samt att stärka kvinnor generellt, särskilt överlevare som varit utsatta för könsrelaterat våld.

Sida bedömer portföljen som delvis relevant eftersom många partners varit tvungna att genomföra stora förändringar under 2018 för att anpassa sig till kontexten och fortsatt nå resultat.

UN Women drog slutsatsen från tidigare programfaser att direkt samarbete med parlamentets utskott för lika möjligheter inte genererade förväntade resultat. Fokus efter omorienteringen har varit på utbildning av kvinnor inför lokalvalen, stärkande av lokala mekanismer för jämställdhet, s.k. "gender budgeting" i samarbete med parlamentets sekretariat, när möjligt i samarbete med kvinnoorganisationer, inklusive rättighetsbaserade och oberoende organisationer och aktivister.

Kader som är den mest etablerade organisationen för kvinnors politiska deltagande var också tvungna att anpassa sig till utvecklingen genom att fokusera mindre på parlamentarerat och istället jobba mer med kvinnor på lokal nivå. *Kader* fortsätter att bedriva påverkansarbete men möter mindre intresse från politiska partier som inte ser mervärdet i att främja kvinnors politiska deltagande och representation. Organisationen har också ägnat mycket möda under 2018 att hantera effekterna av den ökade polariseringen i sina egna strukturer.

WWHR och ILO-insatserna var särskilt relevanta och effektiva under 2018. *WWHR* fortsätter att stärka kvinnor inom flera områden genom att medvetandegörande och kapacitetsutveckling. ILO stärker kvinnor på arbetsmarknaden. I samarbetet med ILO började *ISKUR* implementera den nationella handlingsplanen för att öka kvinnors sysselsättning som är ett krav från CEDAW och som tidigare faser av samarbetet starkt bidragit till. Påverkansarbete och integrering av jämställdhet inom arbetsmarknaden har också gett goda resultat.

²⁷ WWHR 2018-2022, Annual Report 2018

²⁸ [ISKUR/ILO WEE Main Phase](#) insatsnummer: 55020158

²⁹ [Support to women's political participation Turkey](#) insatsnummer: 55020093

³⁰ [Women for Women's Human Rights 2018-2022](#) insatsnummer: 11167

4 Implikationer

Förändringsteorin som ligger till grund för strategin innebar en förväntan att Turkiet skulle vilja genomföra reformer för att närma sig ett EU-medlemskap. Istället rör sig Turkiet idag bort från kriterierna för medlemskap. Teorin reviderades något under halvtidsöversynen av strategin, men den grundläggande förändringsteorin förändrades inte.

Det krympande demokratiska utrymmet samt en ökad polarisering i samhället utgör några av de största utmaningarna för strategigenomförandet. Sida bedömer att samarbetet även fortsatt kan inriktas på att bevara kapacitet för reformer i linje med ett EU-närmande. I enlighet med halvtidsöversynen kommer Sida utforska nya möjligheter att nå nya grupper i samhället med en rättighetsbaserad ansats, t.ex. genom att stötta alternativ fri och oberoende media. Vi kommer också uppmana våra partners att sondera nya nätverket samt att bredda nuvarande.

I samarbete med generalkonsulatet i Istanbul bör rättighetsbaserat stöd till icke-statliga organisationer fortlöpa i form av småskaligt stöd samt långsiktigt projektstöd (och kärnstöd om möjligt). Sida kommer också upprätthålla ett stort mått av flexibilitet visavi partners för att möjliggöra löpande anpassning till kontexten.

En viktig slutsats i halvtidsöversynen var att prioritera stöd till rättighetsinnehavarna och begränsa stödet till statliga institutioner. När det gäller samarbetsområdet "förstärkt offentlig förvaltning och rättsstatsprincipen" kommer vi fortsätta med ett visst stöd för att upprätthålla eller stärka statens kapacitet genom samarbete med internationella organisationer med ett tydligt mandat inom mänskliga rättigheter och rättsstatens principer, t.ex. Europarådet i syfte att stötta de institutioner som kan driva EU-närmandet framåt och dra nytta av de internationella åtaganden Turkiet vill uppfylla. Sådant samarbete bör om möjligt även inkludera, på något sätt, oberoende rättighetsbaserade organisationer. I den mån som är möjligt avser Sida också att främja en dialog mellan sådana organisationer och myndigheterna.

Bilaga 1: Rapport P6 finansiellt år 2018

P6 Annex to Strategy Report 2018 for Reform cooperation with Eastern Europe, the Western Balkans and Turkey 2014-2020 - Turkey

All data in report is per December 31, 2018. It is an annex to the Strategy Report submitted to the Ministry of Foreign Affairs.

Average Annual Strategy Amount 2018: 1 177 000 KSEK

Total Strategy Outcome in Turkey 2018: 64 760 KSEK

Table 1. Financial Overview 2018 per Area of Support/Objective in Strategy

Strategi	Stödområde	Mål	Utbetalat 2018
Strategy	Areas of Support	Objective	Outcome 2018 (KSEK)
Reform cooperation with Eastern Europe, the Western Balkans and Turkey 2014-2020	Total		64 760
	Turkey: Strengthened democracy, greater respect for human rights and a more fully developed state under the rule of law focusing on strengthened public administration and judicial systems	Turkey: A public management with the administrative capacity to implement reforms to the EU integration process with emphasis on fundamental rights	2 201
		Turkey: A more efficient judiciary that more often guarantees the right to a fair trial, in accordance with European standards	1 495
		Turkey: Reduced gender-based violence	2 114
		Total	5 810
	Turkey: Strengthened democracy, greater respect for human rights and a more fully developed state under the rule of law focusing on increased enjoyment of human rights and greater opportunities to exercise democratic influence	Turkey: A more diverse civil society, with strong popular support, which promotes democratic accountability	7 408
		Turkey: Increased conformance to international and national commitments to human rights, gender equality (including the EU strategy for gender equality), and non-discrimination	31 072
		Turkey: Women and men are more often the same power to shape society and their own lives	20 470
		Total	58 950

Table 2. Total Strategy Amount and Disbursed Amount During the Strategy Period (KSEK)

Strategy is in its 5th year with total duration of 7 years.

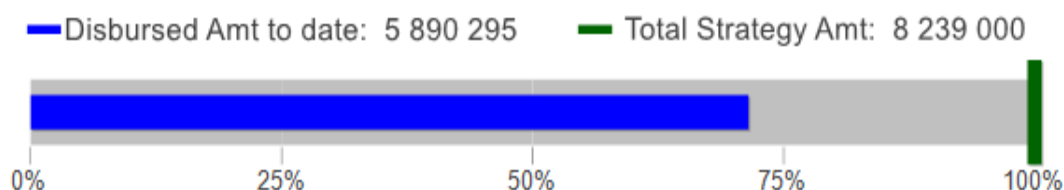
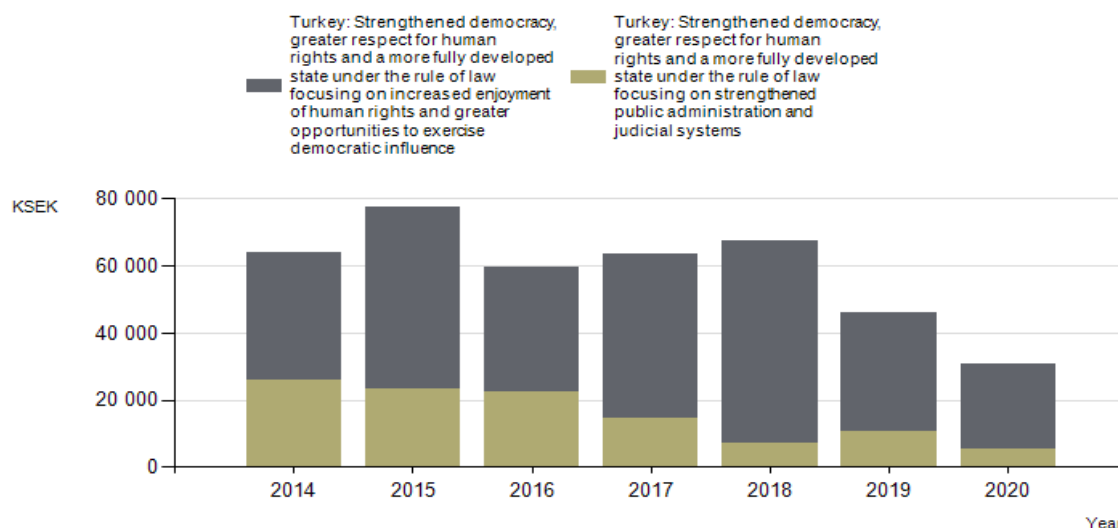

Table 3. Agreed Amounts per Area of Support for the Strategy Period

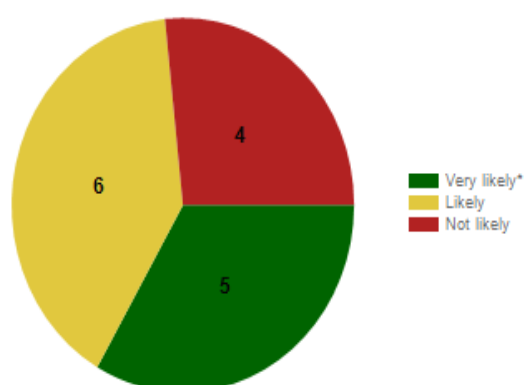
Information on area of support/objective in strategies was phased into Sida's systems starting 2012, but is incomplete up to 2015. This relates only to system generated data. Sidas contributions have always been assessed in relation to decided strategies incl. areas of support and objective (and previously areas and subareas). Correct information on division per area of support for 2015 and earlier is available in the previous strategy reports.

Table 4. Assessment of the Likelihood of Achieving the Contribution Objectives

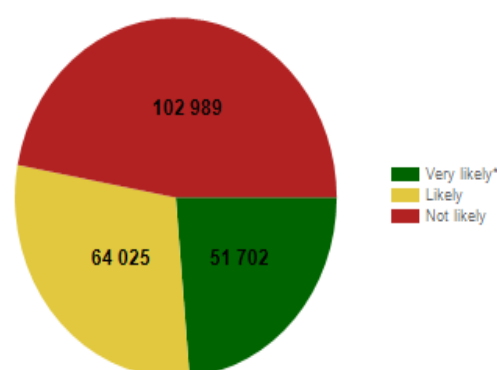
The two pie charts show the assessments of the likelihood of achieving the objectives of the contributions included in the strategy portfolio as per (4.1) contributions and (4.2) accumulated disbursed amount. The data is system-generated and aggregated based on the *Conclusion on Performance* (CoP) in Trac. In connection with the CoP, the question of the likelihood of achieving the contribution objective is answered according to a four-point scale, namely:

1. Very likely
2. Likely
3. Not likely
4. Not appraisable¹

4.1 As per Contribution

4.2 As per Accumulated Disbursed Amount (KSEK)

* Agreements newer than one year are assessed as "very likely" by default.

** Assessments made in Trac 6 have not been migrated since some questions in Trac 7.0 are new and have no equivalent in earlier versions of Trac. Therefore, the assessments made in Trac 6 are grey.

¹ Assessment "Not appraisable" is justified in cases when:

- There is not enough data to make an assessment (eg in difficult environments or late reports)
- The context of the contribution has changed significantly (eg natural disaster, coup d'état, extensive staff change of partner, corruption claim or similar.)
- The contribution itself has changed significantly (eg, the goal, scope, or timeframe of the contribution has been changed)

Table 5. Outcome on All Appropriations in the Selected Country/Region (incl. Country Allocation)

	Anslagspost	Utfall 2018 (KSEK)	Avtalad bemyndiganderam (KSEK)
ID03 Partner country ENG	Appropriation	Outcome 2018 (KSEK)	Agreed frame of Outstanding commitments (KSEK)
Turkey	101 Humanitära insatser (7 1:1.1)	35 490	29 768
	103 Stöd genom svenska organisationer i det civila samh (7 1:1.5)	939	0
	111 Mellanöstern och Nordafrika (7 1:1.17)	11 300	7 300
	115 Reformsamarbete med Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet (7 1:1.23)	64 760	79 688
	31 Multilaterala och internationella organisationer och fonder	0	329 175
	33 Strategiskt inriktade bidrag	476	0
	Total	112 966	445 930

The first three digits is a Sida-internal code. The numbers in brackets after the title is the appropriation number in the Swedish state budget, for example (7 1:1.6) is expenditure area 7, appropriation area 1:1, appropriation 6 = Asia. Appropriations 30, 31 and 33 are managed by the MFA and administered by Sida.